

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre --- 16 kor.
 Negyedévre --- 4 "
 Helyben hához hordva:
 Egész évre --- 20 kor.
 Negyedévre --- 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre --- 24 kor.
 Negyedévre --- 6 "

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hető és
 szombat utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 Szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 23.

Az alkoholizmus ellen.

(K. Ö.) Mint már megírtuk, Széll Kálmán mint miniszterelnök mint belügyminiszter körrendeletet intézett az ország összes törvényhatóságához az elmebajosok összeírása dolgában, különös tekintettel az alkoholizmusra. Mert mint a rendelet kiemeli, az alkoholos betegség rovatának kitöltése által elérni kívánja a miniszterium, hogy tudomására jöhessenek annak, mekkora kárt okoz a szeszszel való visszaélés hazánkban, mely körülmény úgy közigazgatási, mint nemzetgazdasági intézkedéseknek fogja alapját képezni.

Ebben a rendeletben két körülmény az, mely figyelmünkre érdemes.

Az első az, hogy a közkormányzat elismeri, hogy a szeszszel való visszaélés kárt okoz. Ez a beismerés tetemes javulás a multhoz képest. A szesznek a multban és a jelenben korlátlan hatalmat adtunk. A mi kárt okozott az egyénben, a családban és társadalomban, az senkit sem érdekelt, mert törekvésünk oda irányult, hogy az alkohol élvezete minél nagyobb tért foglaljon, ezt kívánta az állam pénzügyi érdeke, melynek a szesz-fogyasztás egyik fő jövedelmi forrását képezi és ezt kívánta a liberálizmus hatalmi érdeke, mely a szesz árusításával foglalkozókban buzgó támaszát lelta.

A multban épen ez volt a mi bajunk. A szociális törvényhozással nem törődöttünk, mert minden aggodalmunk a liberálizmus hatalmi érdekének megerősítésére központosult. Ha nem lett volna így, már rég észre kellett volna vennünk azt a rengeteg pusztítást, melyet az alkoholizmus társadalmunkban okozott. Az alkoholizmus kronikus, a delirium tremens, az alkohol-epilepszia, a májbajok, a paralízis progresszív stb. már régen oly bajok, melyek terjedése egyenesen lépést tartott az alkohol fogyasztásának növekedésével. Mi ezt nem vettük észre, vagy ha láttuk is a bajt, nem törődünk vele, mint sok olyan társadalmi bajjal, mely a nemzeti erőt pusztítja. Az erkölcsök súlyosodását és a közegészség hanyatlását mi az alkoholizmus rovására írjuk.

A szóban levő rendeletre vonatkozólag tehát azt mondjuk: debuisse jam pridem, de hát jobb későn, mint soha.

A közkormányzat közigazgatási és nemzetgazdasági intézkedéseket helyez kilátásba azon esetre, ha az elmebajosok összeírása ezt indokolná. Sajnos, nem lehetünk kétségben az iránt, hogy a rendelet, ha lelkiismeretesen végrehajtatik, megfelelő intézkedéseket fog igényelni. Vannak rendeletek, melyek, ha szigorúan végre lennének hajtva, sokban a helyzet javulását eredményezték volna. Ilyen az a rendelet, mely a fiatalságnak korcsmálatogatását tilalmazza, ilyen az mely a korcsmárosnak tiltja, hogy a részeg vendégnek italt adhasson. Ezekhez hozzá vehetjük még a korcsma hitelezést szabályozó törvényt is, melyet kijátszanak, pedig sokat tehetne az alkoholizmus ellensúlyozására. Ezeket tehát teljes szigorúsággal kell alkalmazásba venni. Vannak azonban egyéb teendők is. Az iszákosok részére menhelyeket és tébolydákat

kell állítani. Mert az alkoholisták más gyógykezelést kívánnak, mint más betegek. És a ki alkoholizmus következtében elmebajos lesz és a tébolydába kerül, az ha meggyógyul, nem küldhető haza a régi környezetbe, melyben könnyen visszaeshetik régi bajába, ha az előbb a menhelyben szerzi meg a kellő fizikai és erkölcsi erőt arra, hogy alkoholnak ellenállhasson.

Nemzetgazdaságilag csak oly irányú intézkedéseket tehetünk, melyek a szesz fogyasztását szabályozzák és csökkentik. Hogyan fogják ezt fináncpolitikánkkal összeegyeztetni, elképzelni is alig tudom. Különösen két rendszer van, mely az alkoholizmus ellensúlyozásánál figyelembe vehető. A svéd gothenburgi rendszer és az orosz monopolium-rendszer. Az alkoholizmust megszüntetni ugyan egyik sem képes, de mivel tetemesen hozzájárulnak a baj kiirtásához, a közkormányzat figyelmébe ajánljuk. Társadalmi uton pedig mozdítsa elő a mértékletességi egyesületeket és ne tegyen úgy mint eddig, hogy azok alakulását csak azért tette lehetlenné, mert általuk fogyott a szesz élvezete. Bár mit tegyünk is, a mértékletességi ügy társadalmi szervei nélkül csak hiányosan fogjuk megóvhatni nemzeti erőnk pusztulását az alkoholizmus által.

A minden szlávok czárja.

A szófiai II. Sándor czár-szobor bizottságának elnöke beszélgetést folytatott Mihajlovics Sándor orosz nagyherceggel. A nagyherceg kijelentette, hogy a szobor felállítását nagy jelentőségűnek tartja az összes szlávok

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Az böcsületes Bihar vár-megyének

sok aldomásokkal gyarapodó csendes állapotnak hoszabbodását és lelki vigasztalásoknak terjeszkedését kívánok Istenül.

Lapunk tegnapi számának tárczarovatában a Füzvény Péter munkáinak új teljes kiadásából most megjelent ötödik kötet nyomán megemlékeztünk a nagy tudósnak azon kiváló munkájáról, amelyet hálája jeléül Biharvármegyének ajánlott. Az alábbiakban közöljük teljes szövegében azt a rendkívül érdekes és jellemző ajánló levelet, melyet Pázmány e munkájához fűzött:

Negyven egész esztendeje léssen, mikor az Ur Isten engemet honnyomból, azaz, őseimnek örökségéből, ismerőimnek társaságából, atyafiságomnak nemzetségéből kegyelmesen kiszóllita

és egyházi állapotra választta. Soha az-óta, Edes nevelő Hazám, feledékenségekben nem volt előttem emlékezeted, sőt kívántam és kerestem abban módot, hogy velem-való dajkálkodásaidat hálá-adó szolgálattal valami részből megköszönjem, és benne-lakozó atyámfiaiak csekély értékem szerént kedveskedgyem. De mód nem adatván élő nyelvem tanításával hozzád-való kötelességemnek terjeztésébe, hogy tellyességgel háládatlanul meg ne halljak; vénségemben ezzel a kis írásomnak néked ajánlásával, ha kötelességemnek eleget nem tehetek, ismértetni akarom hálá-adó igyekezésemet: és ha tehetségem megfelelehet kívánságomnak, azon lések, hogy lelkednek szolgállyak és írásommal ösvényecskét irtogassak üdvösségedre.

Noha pedig kised az ajándék, mellyel néked, Szerelmes nevelőm, magamat keltelem, de mivel lélek üdvösségben jár, nem kétlem, kedvesen vészed, ha az örök boldogság kívánásának valami szikrája gerjedez benned.

Tenger az igaz hitrül-valo egyenetlenségek vitatásának eláradott özöne: de azért minden visszavonás csak e kis könyvben foglalt iker kérdésen fordul, mint valami sarkon, és azokban megegyesődvén, a több dolgok-is eligazodnak. Mert a ki érti e két könyvben kapcsolt dolgokat, nem szükség a több vissza-vonyások vizsgálásában fárasztani elméjét. Ezekből eligazíthat minden közbevetéseket. Ha elhiszszük, hogy az Ecclesiától tartozunk tanulni, és az meg nem csahat; ha megismérjük, mellyik az igaz Ecclesia: mi szükség egyéb dolgokon akadoznunk? Kövessük a mit előnkben ad az Ecclesia, és vége vagyon minden vizsgálódságnak.

Mikor e két dologra jutnak mostani vezetőid, nem azon vannak hogy ezeknek igazításához nyúllyanak és által-mennyenek rajta; hanem, tudván hogy az egyszer megcsábítottakat kényű akár-mivel eláltatni, arra fordíttyák minden mesterségeket, hogy utat veszessenek, a látott igazságot elkerüllyék; és végtelen veszeke-

FÜCHSL TESTVÉREK, bornagykereskedő cég, NAGYVÁRADON, (Alapított 1850)

Tisztelettel értesíti az érdekelt közönséget, hogy általános nyilvántott óhajnak megfelelő, eddig csak hordókban forgalomba hozott borait ezentul **literes palaczkokban** is áruba bocsátja. — Hangsúlyozni óhajtjuk, hogy csak azon borok tekinthetők cégünkötől eredőknek s csak oly palaczkok tartalmáért szavatolunk, melyeknek czimkéje, kupakja és dugója alantí bejegyzett védjegyünket viselik.

Elsőrendű asztali bor literes palaczkonként 45 kr. (Palaczkbetét darabonként 5 kr.) Pecsénye-, csemegegyógyborok megrendelésre lepalaczkoltatnak. — Rendelvények Kossuth Lajos-utca 15. szám alatti telepünkön fogadtatnak el. **Viszontelárusítóknak külön árszabás.**

Telefon-szám 106.

szempontjából, a kiknek annyi ellenséggel kell megküzdeniök. II. Sándor voltaképpen minden szlávok czárja volt. Valószínű, hogy a nagyherceg ezt a frázist csak Bulgáriában merete megkoczkáztatni és hogy II. Sándor ez utólagos kinevezése csak éppen a bolgár horizonton belül érvényes s teljesen viczinális jellegű. Ha a czárság ilyen magyarázatát proklamálni óhajtanák Oroszországban, ugy egy pillanat alatt egész sereg hatalommal szemben találának magukat az orosz szuronyok.

A kínai vezeklők Berlinben.

Csung herceg, a menny fiának legkedvesebb öccse és atyja nevének viselője utban van Európa felé, hogy Berlinben — miként a hatalmak a béketárgyalások megkezdése előtt kikötötték — egy külön követség élén a német császár trónja elé járuljon és ott bocsánatot kérjen azért a büntetért, amelyet Pekingben báró Ketteler német követ meggyilkolásával a németek császára és nemzete ellen elkövettek.

Kína már két ízben kényszerült arra, hogy ilyen bocsánatkérő követséget küldjön Európába. Először 1870-ben járt Párisban egy küldöttség a tiencini keresztény mészárlás után, másodsor pedig 1875-ben Londonban, mikor Margary angol kutatót Birma és Jünnan között meggyilkolták. De most történik először, hogy ilyen követség élén egy császári herceg jelenik meg Európában; s hogy éppen a császár öccsét küldik ki, ez bizonytételül szolgál annak, hogy a kínai udvar helyre akarja állítani a Németországgal fennálló viszonyt s ez a hercegi látogatás egyúttal viszonzása annak a látogatásnak, melyet két évvel ezelőtt a német császár öccse, Henrik porosz herceg tett Pekingben. Ezzel megdőlt az az évezredes tradíció, amely szerint kínai császári herceg a székvárosban vagy éppen az országban kívül hivatalos minőségben nem szerepelhet.

Orosz intrika a bolgár hadseregben.

A bolgár hadseregben még mindig nagy az antagonizmus a régi tisztek és a nemrégiben Oroszországból hazatért és a hadseregbe ismét fölvetett emigráns tisztek között. Ez utóbbiak ugyanis beviszik a politikát a hadseregbe és ott egy orosz befolyásnak igyekeznek érvényt szerezni. Legutóbb egy katonai ünnepély alkalmával heves összeszólalkozás támadt az emigráns és a régi tisztek között. A dolgot a szobranjé-

ban is szóvá tették és Karavelon miniszterelnök ez alkalommal gazembereknek nevezte az emigránsokat, a kik csak zavart akarnak előidézni a hadseregben. Az öreg Zankov erre oda kiáltotta a miniszterelnöknek, hogy gazemberek azok, a kik Ferdinánd fejedelmet az országba hozták. Egy szófiai lap, mely a kormány szekerét tolja, azt írja, hogy az emigránsok a kezeik közé akarják keríteni a hadügyminiszteri tárczát és a hadsereget egészen ki akarják szolgáltatni Oroszországnak.

Ugron és Rimler.

Nekitámadtak megint Ugron Gábornak azok az alakok, a kiket Bölöny József olyan kitűnően nevezett vegyeskereskedőknek. Csak a czégerért felejtette el Bölöny József, pedig azt is megmondhatta volna: vegyeskereskedés az önzetlen hazafisághoz.

Nos hát ezek az önzetlen hazafiak támadják most Ugron Gábert Rimler Gyula kedvéért.

Ki az az Ugron Gábor és ki az a Rimler Gyula?

Ugront ismeri mindenki s ez az ő szerencséje, mert máskülönbén alig volna lehetséges az ellene szórt rágalmak tengerében fenntartania magát. Tudja róla mindenki, hogy zseniális politikus, messze előrelátó férfi, a kinek sастekintete jobban belátja a politikai helyzetet, mint 400 epigonja a magyar parlamentnek. A mellett egyenes, szókimondó ember, a ki szóval és tettel egyaránt bebizonyította már hogy igaz magyar hazafi.

Rimler Gyulát is ismeri mindenki s ez a szerencsétlensége. Emlékszik rá még a magyar közönség, micsoda pucsbán volt benne Rimler ur pár évvel ezelőtt. Akkor is valami orosz szövetség-félébe tört bele a bicskája, még pedig csufosan. S ugy látszik, vannak a magyar közéletnek alakjai, a kik semmit sem tanulnak de mindent felejtnek. Magukra vessenek hát, ha a kitett szűrű külügyminiszteriumi titkárvédelmezésében egyszer csak azt veszik észre, hogy nyakig usznak maguk is a botrányban s hogy maguknak van szükségük védelmezőre.

Rimler egyelőre még most a mumus szerepét akarja játszani Ugronnal szemben. Budapesti programja az, hogy először kiadja ma-

gyarul is ismert francia könyvét, aztán közzéteszi Ugron leveleit és azután párbajra hívja a függetlenségi párt vezérét. Jelenleg is azért bujkál Budapesten, hogy kellő reklámot szerezzen ezentuli szerepléséhez, kiadót keressen a könyvéhez és segédeket Ugron ellen.

Az első czél, hogy reklámot csináljon, már el van érve. Sajnos, a magyar sajtónak akadnak mindig munkásai, a kik tollukat képesek bármi ő reklámra odaadni. Ebből folyólag fog akadni kiadója is Rimler könyvének. Ha Dreyfus értéktelen s különben is férfiatlan siránkozásaira akadt kiadó a reklám reményében, akadni fog Rimler könyvére is.

Hanem abban erősen tamáskodunk, hogy Rimler megfelelő segédeket kapjon Ugron ellen. Utóvégre azt már mégis megfontolja az ember, mikor valakinek segít, miféle ügybe avatkozik bele s ki az elleufél? Ha valaki elvállalja a végzett titkár ur lovagias támogatását, legfeljebb reklámból fogja megcsilekedni. Reklámra pedig nem a budapesti társadalom crémjének van szüksége.

E tekintetben tehát Rimler ur szűkölködni fog az erkölcsi sikerben, épp úgy, mint a hogy szűkölködni fog erkölcsi sikerben az Ugron ellen kiadott könyv is.

Egyet fog elérni: a zsebét megtölti irói *tisztelet* díjjal (micsoda komikum itt ez a szó!) a »vegyeskereskedésnek« csinált egy kis reklámot, kifizetheti *Bécsben* fennálló hazafias 450 koronás szabószámláját s ha harmadik osztályon jött Magyarországra, vissza másodikon utazhatik.

A mit remélhetőleg rövid idő alatt meg is fog cselekedni.

A másik tiara.

Hármas koronája van a pápának, hármasszent hivatala kifejezésül és mikor valamelyik főpap a szent lélek kegyelméből egyházunk fejévé lesz e hármass korona ékíti fejét.

Nehéz a tiara. Századok gyűjtötte drága kövek ékítik, milliók gondja nehezedik reá és súlyát csak ugy lehet elbirni, hogy segít. Az ki megígérte, hogy egyházával marad a világ végéig.

Szent atyánkat másik tiara is ékíti. Arany misés püspök, gyémánt misés áldozópap és ezüst misés pápai korona ékíti bölcs fejét.

dések tengerének örvényében merítvén tégedet, végre a sok kételkedések vermében, és bizonytalanságoknak mély kúttyában szakaszszák nyakadat. De te, Szerelmes Hazám, ha veszni nem akarsz, eszeddel és okkal járj; mód-nélkül senki után ne indúlj; ércsed magad is lelked dolgát. Es, hogy tétova ne hurcoltassál húságos munkával, kövessed az okos uton járó, mely az elszánt helyre vezető utból ki nem tér, hanem azt követi, és a kereszt utak-mellől csak elmúlik. Te is, ha igazat akarsz érteni azokról a kérdésekről, melyeket elődben adok, ne had elmédet tétovázni, vagy veled besszéllő tanítódát egy dologról másra ugrani: hanem, egy kérdést, végig megrostálván, az-után lépjél más cikkelyre; mert ha különben cselekszel, úgy jársz, mint a ki Bécsben indulván, akár mely kereszt-útra eltér, és végre Debreczenben fakad.

Azt hiszem, hogy amely csalóka hitetűd, téged árokra visznek, és sok tévelygések lépében verődöttetnek, azt kívánnyák tölled, hogy nem okból, hanem indulatból tégy ítéletet arról a hitről, melyben megrögzöttél: és kelleltinél fellyebb tilalmazni fognak írásomnak olvasását; mert, félvén hogy titkos csalárdságokat eszedben vészed, nem szenvedhetik, hogy írásomnak figyelmetes olvasására fordítsad elmédet. De ha efféle tilalmat hallasz, bizonyosan hídgyed, Édes Hazám, hogy az igazságból kifogytak és tanítások fogyatkozását érzik; sőt

ezzel igyeknek hamisságát nyilván elárúlyák tanítód, és érte, tudva, mind magokat s mind másokat rontani akarnak. Mert, mi-képpen Mahomet elfogá Deliát a hit vizsgálástul, hogy hamissága ki ne nyilatkoznék: úgy a te kalauzid azt akarják, ha ugyan levetkőzvé az okosságból és kiöltözvé az értelemről, barom módra csak előtálcodot vakmerőséggel megkössed magadat, szem behúnyva rohany ő-utánnok, füted-mellől bocsátván az igazság szózatul. És noha magok tanítyák, hogy a hit dolgában ég-alatt senkit bátorságosan nem követhetünk, hanem, akár-mit mondgyanak a Szent Atyák, Concilomok, Ecclesia, azt a Szent Irás rosta-jára kell vinni, még a tanulatlan kösségnek is. Sőt, a pápistaságot azért nevezik »tyrannisságnak, kezdetlen birodalomnak, hogy az anyaszentegyház tanításához általlyában kíván engedelmességet; mindaz-által, most arra kiztetnek és fenytékkel is vonszanak téged, hogy pápista könyvet ne olvas, hanem megítilyed, és megvessed minek-előtte ércsed; és mint a szarvon kötött ökör úgy meny ő-utánnok a mészár-székre.

Ha setét estve, egy csaplárnak két pint bor árrát adnál, és azt mondanád neki: ihon a bor árra; jó pénz, de gyertyánál meg ne nézzed: valjjon nem mindgyárt gyanúságban ejtenéd-e magadat? Mit ítilsz tehát tanítódul, kik nem szenvedik, hogy a mi írásunknak fé-

nyességénél, tanítások megteessék? Bizonyára az igazság úttjának kerék-vágásából kicsavarodtak, és síkosb helyre léptek, hogy-sem a hol megállhasanak; de nem akarják, hogy ez kitudódgyék.

Kedvez, Édes Hazám, kedvez te-magadnak: és az okosságnak vezérléséből, nem csak akaratodnak tetczéséből rendellyed üdvösségedet. Végy-fel egy kis munkát üdvösségedért. Törd-meg ebben magadat, hogy ne tódulj mint az esztrengára hajtott juh tanítód-után; hanem olvasd-által e kis könyvet. Ha hamisságot foglál; megerősödöl a pápistaságnak kár-hoztatásában; ha pedig igazat tapasztalsz benne, senki zavaráért vagy pribékségre való ítteliért veszedelemre ne rohany. Tudom, hogy künnyeb az igazságot megismértetni veled, hogy-sem az emberek tekinteti-ellen akaratodat ennek kövétésére indítani. De eszedbe jusson, hogy Isten tégedet igazság-szerint íti, nem emberi vélekedés-szerint. Szerencsétlenszen, vezessen, ok-tasson az Ur Isten, Édes Hazám, és bővelkedtessen minden áldomással. Amen.

Ved eszedben, ki-ki vagy római hillül elszakatt.

Még egyet mondok. Sem hitelesbet, sem tudományyal és díszes elmével bővelkedőbbet nem ismórek vezérid-közül Calvinus Jánosnál. Azért ennek írásból akarom fő-képpen bélye-

És eme hármas koronát még ragyogóbb drága kővel ékítik, mint az előbbi.

A rendezett missiók, a sok helyen visszaállított hierarchia, a számtalan új érsekség és püspökség az ő gondjának, kormányzásának drága gyümölcsei ékítik a pápai koronát. Gyönyörű pásztorlevelei mély bölcsességű enciklikái a püspöki koronát és tiszta papi élet az aranymisés áldozatát.

Mind három korona felé pedig glóriát von a Lumen de coeli pápának nagy lelke, mely besugározza fényével egész életét, mely dicsőségesen ragyog egy ellenséges ország közepéből az egész világra.

A legragyogóbb jubileum előkészítésére a következő felszólítást tettük:

XIII. Leó O Szentsege
pápaságának ünneplésére alakult bizottság felhívása.

Jézus Krisztus Anyaszentegyházának nagy öröme rendkívüli események vannak készülöben. Néhány hónap múlva a kereszténység atyja pápaságának huszonöt éves jubileumát üli meg, mely idő messze századokra fényes sugarakat lövelő korszaka uralkodásának és kormányzásának.

A tervezett ünnepek rendezésére, melyek mintegy a hívek millióinak szíve szeretett tükrözék vissza Krisztus helytartója iránt, a kath. egyesületek, a kath. érdekeket védő római Primária egyület, valamint az üdvözítő ránt való hódolat előmozdítására alakult bizottság, a testvéri szeretettől egybekötve külön bizottságot alkottak a pápa ő Szentsege bíboros helyettesének elnöklete alatt.

Imádkozni, sokat imádkozni mindenesetre az első kötelesség, nemcsak magán ájtatóságokkal, hanem nyilvánosan is ostromolni a Gondviselést dicsőségesen uralkodó pápánk jólétéért.

A bíboros helynök elrendelte, hogy a szent misében az ő Szentsegeért mondandó imák erre a szándékra mondassanak, nemkülönben minden templomban a szent olvasó után az »Oremus pro Pontifice nostro Leone... Dominus conservet eum... kezdetű ima mondassék.

Valóban megható a római templomokban az ájtatos sokaság imáit hallani, melyek a pápa hosszú életeért és dicsőséges uralkodásáért szállanak fel a magasba.

E célból a Helynök ur ő Főmagassága f. hó 9-én külön ájtatosságot tartatott a Szent Ignác templomban, melyre Rómának minden katolikus iskoláját meghívta. Ő maga mon-

gezni vallásodat: kivált-képpen pedig a keresztényi oktatásról írt könyvet hozom-elő, mivel ezt minap magyarrá is fordították, úgy hallom, és erről a helveticus hitük ilyen bölcsültesen szólnak: Praeter apostolicas post Christi tempora chartas, huc peperere libro saecula nulla parem. Ugy-is nagyon, hogy ehé-képest söprű, mosiék, hulladék, és csak gyermeki alak, valamint a több új tanítók irkáltak. Hogy-ha mostani vezetőid, kik örökké csak az egy álhatatlanságnak szelvéstül és létovázó habozásnak fergetegétül, locsból pocsbán, förtöböl posványban, hurciztatnak, szégyenlik a Calvinus nevét; ha megvetik és kárhoztatják az ő tanítását, és csak a magok tetzésének reszelőjével akarattuk-szerént simogatták vallásukat: jól meggondold, hogy, ha bártortalan követni Calvinust, a ki egyebet bölcses-séggel megdült és messze hátrahagyott; a ki holta napjáig azzal dicsekedett, hogy tiszta Szent Irásnál egyebet nem tanított; In tota religionis doctrina aliud non loquimur, quam quod Dei verbo fuerit nobis traditum: mentül inkább megcsaltnak, a kik téged most oktatnak? Mert, vallyon mivel jobbak és hiteleshek; vagy mivel nem aláb-valók ezek Calvinusnál? Vallyon micsoda kivált-képpen-való találatik ezekben, a mire-képest többet biz-hassál hozzájuk, hogy-sem Calvinushoz?

dotta a szent misét és számos hívő léleknek osztotta ki az élet kenyereit.

Legyen ez az ünnepek főpontja, midőn testvér a testvérral mintegy vetélkedve ajándékul hozza a szentséges Atyának legszebb adományát, szíve ájtatosságát.

Hogy pedig a szentséges Atya szívének vigasztalást és örömet okozunk egy újabb tervét őhajtanók megvalósítani, melynek létesítése végett mindazok jó szívéhez és nagylelkűségéhez fordulunk, a kik a szent célra közreműködni őhajtanak.

I. Kell, hogy kivétel nélkül minden keresztény kath. ember szeretettel és ragaszkodással viseltessék a római pápa székes temploma, a *lateráni bazilika* iránt, melynek tőzete elkerülhetlen javításokra szorul. Ki lepett be hívő lélekkel e szentélybe és nem érezte magát annyira elragadtatva, hogy Konstantin bazilikájának, a világ összes templomai anyjának és fejének emléke soha lelkéből ki ne törődjék?!

A sz. Ferencz-rend nagy rendfőnöke e célra alamiznaadásra kérte fel a harmadik rend tagjait. Bizunk benne, hogy Szent Ferencz harmadik rendjének fiai nem késnek az Isten dicsőségére emelt e magasztos építmény ékesítésére sietni, hogy így örömet okozzanak a szent Atyának, kinek oly igen szíven fekszik, hogy ez a bazilika, melyet már III. Ince pápa assisi Szent Ferencz vállain látott, fényben, pompában és ékességben ragyogjon az egész Egyház dicsőségére.

Az összes egyházmegyék főpásztorait felkérjük majd, hogy hívják fel papjaik jó szívet arra, hogy kiki egy-egy szent miséje alamiznáját erre a célra felajánlja. A fűdő papság az így felajánlott alamiznát a főpásztor kezeihez juttatja, a ki a Helynök ur főmagassága útján ő Szentsege lábaihoz helyezi.

II. Külön felhívások küldetnek az apácákhoz, a női nevelő intézetekhez és mind-azokhoz, kik a szegény templomok számára egyházi ruhákat készítenek, hogy ez évben az egyházi ruhát nagyobb számban készíteni sziveskedjenek, hogy így a szegény templomok számára több jusson, az Isteni tisztelt főnségének emelésére. Nagy vigasztalás lenne a szent Atyára nézve, ha a püspökök a Neki felajánlott egyházi készleteket az »Ő« nevében a szegény templomoknak kioszthatnák és ez által is örömet szereznének a legméltóságosabb Oltáriszentségben rejő édes Jézusnak.

III. Jövő évi április második felében a kath. világ nagy zarándoklatra készül az apostolok sirjához és a szentséges Atya lábaihoz, Róma a világ egyház fiaihoz intézi hívő szö-zatát, hogy minél többen vegyenek részt ezen a világ ünnepélyen.

Rajta tehát mindnyájan, kik tehetősek és befolyásosak vagytok, hogy a Krisztus helytartójának, a vatikáni agastyánnak szánt hódolat minél fényesebben sikerüljön. Különösen pedig azok vegyenek részt, kik társadalmi állásuk és vagyonuknál fogva, Istennek többel tartoznak, mint mások.

IV. E szomorú időkben legyen a Péterfillér több, mint egyszerű könyöradomány; legyen valóságos tartozása, adója a kath. népnek, hogy Krisztus mindenétől megfosztott helytartója könnyebben viselhesse ama nagy kiadásokat, melyek már a külföldi missiók fentartásával is vállaira nehezdednek és hogy így egyszermind a kath. hívek is közremunkáljanak szent hitünk terjesztésében.

A közelgő ünnepi évben legyenek a katolikusok a rendesnél bőkezűebbek közös atyjuk, a római pápa iránt és a szívük sugallta adományt sziveskedjenek az illető püspök urhoz juttatni. A püspök urak pedig a római rendező bizottság útján a bíboros Helynöknek vagy személyesen a szentséges Atyának mutatják be a nevezett adományokat.

V. A kath. érdekeket védő római Primária egyesület különös ünnepekről gondoskodik majd Rómában. Ily különös ünnepeket ajánl a hely és időhöz képest a várme-gyekben is azon vállalatok előmozdítására, melyek a hívek szívében és lelkében az igazi Krisztusi szeretetet növelni leginkább alkalmasak.

Oh, Rómának és a kath. világnak hívei! Iparkodjatok lelketek egész hevével e meghi-

vást követni. Minél jobban távolodik a világ Krisztus helytartójától, annál jobban szenved; minél inkább közeledik hozzá, annál bővebben részesül Krisztus kegyelmének ajándékaiban.

Ünnepségeinkkel XIII. Leó pápaságának huszonöt éves jubileumát őhajjuk megülni. Bár vezetné vissza ájtatosságunk fensége és komolysága elítélt testvéreinket ahhoz, ki e földön a menyország kulcsait hordozza.

Aldja meg a jó Isten a mi egyetértésünket e vállalat megvalósításában és engedje, hogy meghozza várva-várt gyümölcsét, a hitélet fellendülését.

Kelt Rómában, Urnapján 1901.

Respighi Péter,
bíboros Helynök,
az ünnepi bizottság elnöke
és mások, kik az elnökség és igazgatóság tagjai.

Nagyvárad, mint nyaralóhely.

III.

Párizs-patak.

Csabán járt egy időben ez a mondás:

- Van takaréknak, nincs pénz,
- Van főispán, nincs ész,
- Van ártézi, nincs víz.

A mi Párizs-patakunk is a harmadik kategóriába tartozik. Mindaz meg van benne, a mi másikk két folyónkban, a konyha hulladék, kis macska, kórházi lötyedék, stb. csak a víz hiányzik. Bizony!

Annai folyadék sincs benne, hogy üldö fűrdőnek is elég volna, aztán mégis próbálgatják, sokan.

A vitzelenség okát bajos megmagyarázni. Igaz, hogy a szőlőhegyek között ered, a hol bor terem s a pinczék alatt folyik, a hol a bor tartódik, de tán csak nem itt fogyik el a víze?

Tény azonban, hogy a városban már víziszonyban szenved. E bajon mind a város, de különösen a közkórház jobb ügyhöz méltó buzgósággal igyekszik segíteni. Belé vezetik ugyanis a csatornákat.

Aki érdeklődik az újabbkori bacillus teoria iránt, ide jöjjön tapasztalni. Játszi komma bacillusok, fürge vibriók, méla kokkusok, mogorva gombák tartják itt bizalmas randevuikat s hogy az emberek ne zavarhassák játszi mulatozásait, szintén oda vezényelt karbol, jodiform és kámfor öszszillatával kábítják el a tisztogatásra vállalkozókat.

Ez a patak meder tehát valóságos elátkozott hely.

Persze az elátkozott helyeknek rendesen megvan a maguk házi kísértete.

Nos! ez megvan a Párizs-pataknak is.

Egy időben az egész várost izgalomban tartotta az a rémes dolog, hogy a Párizs-patak irányából megfoghatlan módon kövek röpdestek mindenfelé és száguldó karalábék és krumplik botránkoztatták meg a jámbor polgárokat, hol elől, hol hátul bizonyítva nekik, hogy igaz a titkos repülésről szóló monda.

Ez a dolog maig is megfejthetetlen a nagyközönség előtt.

Beszéltek elátkozott flaszterezőről, ki mind azt az uttestet, amit rosszul csinált, tartozik holta után így holdvilágos éjjeleken széthányi és újra jól elkészíteni reggelre, de ezt a pletykát újabb sütetü tyukszemeink nem hiszik; beszéltek szétrobant meteorról, de ez sem lehet, mert városunk egén csupa elsőrangú csillag ragyog, holmi meteor számára nincs hely, végre is egyik munkatársunk fejtette meg a dolgot.

Szerinte ugyanis e patak árnyas páfrányai és lapui között látott sétálni egy embert lecsüggesz-

tett fővel s felborzolt hajjal. E férfiban városunk egyik költőjét ismerte meg, ki már a trópustól a sarkakig minden égtájt megénekelt összes állataival. E férfiú idejéről költeni s itt szavalja el először újabb műveit. Nos, a ki ismeri verseit nem fog csodálkozni, ha ilyenkor a kö is megindul s lábra kap a karalábé és minden egyéb élő és élettelen.

Ezt a nagyon is elfogadható magyarázatot azonban nem hozom nyilvánosságra, hogy patakunk rejtelmessége a nyaralók örömeire megmaradjon.

Mindezek mellett pedig, ad az Isten néha felhőszakadást Száldobágyon. Tessék ilyenkor megnézni patakunkat!

Különböznék ne tessék. Mert ilyenkor ki szokott önteni s mint az őrült, mely eltépte lánczát, felkavarja medre minden titkát.

Különböznék ezzel a patakka nem érdemes foglalkozni. Ilyen vize Debreczennek is van, csak hogy ott felhőszakadásakor se folyik, mert megissza a homok.

Ezek után magam is igyekszem eloldalogni a partról és sorra veszem parkjainkat és egyéb nyári mulatóhelyeinket. Összes nyaraló társaimnak pedig azt tanácslom, indítsunk mozgalmat ezen jelszó alatt.

— Los fon Párizs-patak.

Köby.

Megszökött a fogházból.

— A nagyváradai ügyészség körözlése. —

A nagyváradai kir. ügyészség fogházának szenzációja van. Tegnap éjjel egy vizsgálati fogoly megszökött.

Szabó István gyulai születésű, jelenleg nagyszalontai lakos nyolcz rendbeli lopás miatt bekerült vizsgálati fogságba a nagyváradai kir. ügyészséghez.

Az udvar közepén levő fogház épület 3. emeletének egyik czellájába helyezték el. Tegnap éjjel éjfélkor, mikor a szokásos börtönvizsgálatot teljesítették az őruk, a czellájában volt a 19 éves ifjú s az ágyán nyugodott. A czellában sem vettek észre semmi rendelleneséget. Két órával később azonban már csak hűlt helye volt. Megszökött.

Azonnal megejtették a vizsgálatot s megállapították, hogy a szökevény rab a Nagy Sándor-utca felőli munka udvarra néző börtönablak vasát, a téglá kibontása után kifeszítette s fellele görbítette. A szobájában levő két lepedőből és kendőkből kötelet font s ezt a vasra kötötte. Így jutott a 2-ik emeleten levő párkányra.

Hogy tovább juthasson, leszakította a lepedőkből font kötelet s a 2-ik emeleti ablak vasához erősítette s így jutott le a munkaterem tetőzetére, a melyről könnyen kijutott Nagy Sándor-utczára. Megkönnyítette a szökését az, hogy nem rabruhában, hanem a saját ruhájában volt.

Mivel a fogház őrsége megbizonyosodott a felől, hogy a szökevény kijutott a fogház területéről, reggel 5 órakor értesítették a szökésről a városi rendőrséget, amely azonnal megindította a nyomozást, azonban a város területén nem akadtak a dezentorra. A körülményekből különben az látszik, hogy a szökés után igyekezett a várost elhagyni.

Az aradi uton levő vámosok hajnali fél 3 órakor láttak egy, a személyleírásnak megfelelő alakot, aki ugyancsak igyekezett a Nagyszalonta felé vezető országúton.

A nagyváradai rendőrség értesítette a szökésről egy a nagyszalontai, mint a nagyváradai csendőrséget.

Annál valószínűbb, hogy Szabó István a szökés után Nagyszalontára igyekezett, mivel mostohaapja ott lakik.

A kir. fogházfelügyelő által kiadott személyleírás a következő:

Neve: Szabó István, nagysága: 164 cztm., testalkata: közép, arca: hosszas, arcszíne: egészséges, haja: fekete, homloka: közép, szeme: barna, szemöldöke: fekete, orra: rendes, szája: szabályos, fogai: épek, bajusza: nincsen, álla: kerek, különös ismertető jele: nincsen, születésének év, hó, napja: 1882. évi június 23, születési helye: B.-Gyula, községi illetősége: B.-Gyula, anyanyelve: magyar, vallása: ev. reform., törvényes v. törvénytelen születésű: törvényes, családi állása: nőtlen, van-e gyermeke s hány: nincsen, foglalkozása: házi cseléd, katonai szolgálati viszonya: nincsen, műveltségi foka: nincs, vagyoni viszonya: vagyontalan, ruházata: fekete posztó kalap, fekete kabát, fehér vászonból készült bő lábravaló, meztláb.

UJDONSAGOK.

Csak minél több példát!

Nagykanizsáról jelenti tudósítónk, hogy a csendőrök letartóztatták s ma reggel Nagykanizsára hozták Botka Miklós felsőháti előkelő földbirtokost, aki áldott állapotban levő kulcsárnéját úgy megrugta, hogy az megszülte gyermekét s nyomban utána meghalt. A gyermek életben maradt.

Vasárnap alkonyat tájban a hegyek közt sétáltam. A mint jövök haza felé, az egyik kapunál egy pár vinczellér család tanyázott és a melyik legjobban tudott olvasni, olvasta ezt a fenti, vezéreszmének felemelt megbotrányoztató hirt.

Az asszonynépség elszörnyűködött, míg a legtekintélyesebb vinczellér, mint hajdan a patriárhális korban kimondta mindnyájuk nevében véleményét:

— Hát az ilyen embert mindjárt fel kellene kötni! Ennyire megfélemezni magáról... egy ur embernek! Bezzeg ha paraszt csinálná...

Siettem a láthatárról eltűnni. Annyira már kiismertem a parasztot, hogy ilyen esetben minden nadrágos embert egyformán urnak és mindig olyan urnak képzel; a ki beszélhet ugyan neki bármit, ráhagyja, hogy tud beszélni szépen, de éppen olyan akasztófára való, mint az a ki a cselédjét halálba rugta.

Az eset, mint ilyen, a legfelháborítóbb és hősré nézve minden emberi érzést kizár. A józan magyar paraszt, ki értelmes gondolkodású az ilyenektől szokott megvadulni és ha látjuk, hogy a tekintélyt semmibe sem veszi, ha elpárolog belőle a tisztesség veleszületett érzete és ha a felsőbbiséget egészen negligálja... ilyenek után ne csodálkozzunk!

Nem volt oly régen. Mint apró gyermekembert süvegelt meg a földművelő, ha jött velem szembe, most? el megy mellettem minden szó nélkül. Nem azért említem fel mintha megkövetelném, hanem csak mint jelenséget... melynek folytatásai következnek.

Máskor, ha földműves emberek közé került az ember, a nagy szives vendéglátástól azt se tudta mit csináljon, ma pedig, irtózik a paraszt attól, hogy nadrágos emberrel szóba álljon.

Ha pedig valami peres baja kerül, biztos arra, hogy elveszti, mert egyik holló, nem vájja ki a másik szemét.

Bizony ezekhez nagyfokú elkeseredés kell, de meg van, mert a tapintatlan, nagyravágyó és üres gondolkodású vidéki intelligencia —

mély tisztelet a kivételeknek — nagyon megérlette benne ezt az érzelmet.

És nem is csodálkoztam azon, midőn véletlenül egy falusi gyülekezetbe kerülvén, hol a bíró is jelen volt, egy elég jómódu gazda ezeket a szavakat mondta:

— Ugyan mit beszéltek annyit, hogy pusztul a magyarság, pusztul a nemzet. Hadd pusztuljon! Eljen, boldoguljon mindenki ott, a hol megbecsülik. Van még más hely is a világon...

Hallod ezt Vörösmarty?!

Tehát csak minél több ilyen példát és akkor a földművelők megmentésére irányuló mozgalom sikerrel fog járni.

Mert a fő, hogy mindkét részről, meglegyen a bizalom!

A földművelő pedig mint látjuk nagyon... bizik. (He.)

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Jul. 28. Az iparos ifjak dalestéle Karger Sándor vendéglőjében.

Aug. 4. Az ev. egyházi énekkar dalestéle a Sporttéren.

* A bejelentési hivatal. Bulyovszky József polgármester felhívta a főkapitányt, hogy tegyen előterjesztést a Nagyváradon létesítendő bejelentési hivatal mikénti szervezésére vonatkozólag. Gerő Armin főkapitány előterjesztésében, a katonai és cseléd bejelentési hivatalok összehívásával javasolja a bejelentési hivatal felállítását és pedig egy főnök és négy őrnek álló személyzettel. Akadály egyelőre az, hogy a hivatal elhelyezésére szükséges helyiség nem áll rendelkezésre.

* A tűzrendészeti törvényjavaslat. A belügyminisztérium által kidolgozott tűzrendészeti törvényjavaslat ügye még mindig vajudik. Legújabbban a földművelésügyi miniszter a tervezetet megküldte a gazdasági egyesületek országos szövetkezetének véleményadás végett. A szövetség a javaslatot, valamint alapelvét egészen véve helyesli, de a biztosító társaságok megadóztatását még szigorubbán akarja keresztülvinni. Miután a javaslat így minden fórumon átment, remélhetőleg még az ősszel a törvényhozás elé kerül.

* Vádak a szerb királyi pár ellen. Zürikben kis, német nyelven irt pamflet jelent meg, melynek szerzője állítólag egy szerb államférfiú. A kis füzet címe: Drága királyné Szerbiában való viselt dolgai, és hihetetlen vádakkal illeti a szerb királyi párt s különösen Drága királynét. A vádak egyike az, hogy Knezevicset, a ki annak idején merényletet követett el Milán ellen, maga Sándor király bérelte föl és pedig a királyné, akkor még Masin Drága ösztökélésére. Angyelic Zsivkó sabácsi profektust azért fogták el és fojtották meg a börtönben, mert be volt avatva a tervbe és el akarták hallgattatni. Milánnal elhitették, hogy a merényletet a radikálisok tervezték és sorra el is fogdosták és elítélték a radikális vezéreket. Knezevicset megígérték, hogy kegyelmet kap, ha a radikálisokra keni a szerzősége. Mikor aztán Knezevic a kivégzés színhelyén látta, hogy kegyelem nem érkezik, az utolsó perczben meg akarta nevezni az igazi bünszerzőt, de szavait elnyomta a dobpergés és trombitaszó. Milán utóbb mégis megtudta, hogy a merénylet szerzője Drága királyné és Sándor király, meg is írta Ferencz József királynak és akkor kérte meg atyai barátját, hogy ne engedje őt Szerbiában eltemettetni.

Milának a bünszerzőség dolgában az adatokat Gencsics volt igazságügyminiszter szolgáltatatta és ezért senyved most Gencsics a pozsaréváci börtönben. A másik vád a gyermekcsempészés elcsépett története. Uj benne csak az, hogy a csempészést Petrovics, a Drága királyné sógora hisztította meg, a ki tiltakozott az ellen, hogy gyermekét a királyi börtönbe lopják bele. Petrovicsnak aztán menekülnie kellett Szerbiából.

* **Az utczalocsolás hivatva lesz** Nagyváradi közvezetési vállalkozóját egész évi munkával ellátni. A vízvezető tömlők *oldalain* oly erős vízszögű lódul ki, hogy a tulajdonképpen lócsaló-cső alig kap valamit a vízszögéből. A főmérnök rendeletben adja ki, hogy a tömlők az utca *közepén* legyenek lefektetve, hogy a fő-utca járkálói *lehetőleg* megkíméltesse a spricczeléstől. A víz sugarak által okozott rongálást helyrehozzák — pár ezer koronáért.

* **A katonák okozta károk megtérítése.** A katonai parancsnokságok a csapat-, fegyver- és lögyakorlatokra a szükséges földterületet akadálytalanul használhatják ugyan, de katonai gyakorlatok idejének és helyének meghatározásánál tekintettel vannak arra, hogy a mezőgazdaság és erdőmivelés ne háborítottassék és lehetőleg kevés mezei vagy erdei kár essék. Ha olyan katonai gyakorlatot akarnak tartani, mely a rendes, katonailag használt területen kívül, más területre is kiterjed, az érdekelt községet előlegesen értesítik. A katonai gyakorlatok alkalmával okozott mezei vagy erdei kárt a katonai igazgatás lehetőleg a helyszínén megtéríti. Ha ilyen esetben barátságos megegyezés nem történik, a kár nagyságának és a kifizetendő kártérítés összegének megállapítására bizottság küldetik ki, mely bizottság a tárgyaláshoz a károsult felet is meghívja. A közönség tehát vigyázzon az érdekeire és sérelmével rögtön forduljon a hatóságához.

* **Visszaélések az Urániával.** A belügyminiszter körrendeletet küldött szét a törvényhatóságokhoz, amelyben rámutat, hogy a budapesti Uránia tudományos színház cégérének hamis felhasználásával különféle mozgó fényképeket mutogatnak. Felhívja a törvényhatóságokat, hogy szigorúan ellenőrizzék ezen visszaéléseket s alkalomadtán szigorúan járjanak el a csalókkal. A körrendeletet Biharvármegye és Nagyváradi város törvényhatósága is megkapta.

* **Hulla a Rhédey-kertben.** A Rhédey-kertben tegnap délután egy hetven év körüli teljesen ismeretlen, munkás kinézésű ember holttestére akadtak. Azonnal jelentést tettek a rendőrségnél s a hullát beszállították a hullaházba. Ma délelőtt boncolják fel.

* **Vérbosszu.** Szerencsétlen eset történt vasárnap este Magyarádon, melynek két fiatal élet esett áldozatul. Pellei Ferencz magyarádi legény régóta udvarolgatott Szalai Borisnak s a vasárnapi tánczhelyen a két fiatal rendesen együtt szokott táncolni. Az utóbbi időben azonban a leánynak egy Petes Lajos nevű legény kezdett udvarolgatni. Vasárnap délután is ez tánczolt a leánynyal, a mi véghetetlenül bosszantotta Pelleit. Mikor a mulatságnak vége volt, Szalai Borcsa egy másik leánytársával hazafelé indult s hozzájuk csatlakozott Pellei is, utánuk pedig mentek a többi legények közül is néhányan, köztük Petes Lajos is. Utközben Pellei szemrehányást tett a leánynak, hogy egész délután Petessel tánczolt, mire a leány tréfásan jegyezte meg:

— Mindenféle szerelemnek véginék kell lenni.

A leánynak ez a kijelentése egyszerre dühbe hozta Pelleit s a leányt az utcán arczul ütötte. Ezt meglátták az utánuk jövő legények, megragadták Pelleit s nyomban meg-náspágotlák. A megvert legény nem hagyta annyiba a dolgot, haza ment s a mint beső-

tétetett, levette apja két csövű vadászfegyverét s azt ölom darabokkal megtöltve, magával vitte. Pellei Szalaiék házuk felé tartott, ott vélte föltalálni Petest, a kire legjobban haragudott Petes csakugyan ott beszélgetett a leánynyal, a mikor Pellei közelébe lopódzott és rájuk sütötte fegyverét. Két lövést tett egymásután s azután elfutott. Az egyik lövés halántékon találta a legényt s az ott nyomban össze is esett és meghalt. A leánynak a vállába fúródtak az ölomdarabok, de sebe szerencsére nem életveszélyes. A csendőrség még az éjjel elfogta a gyilkost, a ki őszintén bevallotta, hogy mind a kettőt agyon akarta löni.

* **Száz arany egy élőféért.** Kolozsvári-utca lakói örömmel olvasták pár év előtt, hogy az utca elején lévő háromszögbe *sétateret* varázsol az „Első Nagyváradi Sétatéri Vállalat”. Annak idején kalapot emeltek a legorthodoxabb magyarok is, az elültetett — karóknak. Azt hitték, ez fog kilombosodni! Most azonban azt látják, hogy az elültetett lák még augusztusra sem hoznak lombot. *Fuktalpat* gyűjtene most a Kolozsvári-utcán, hogy azt a városi terek gondozóinak adják, ha az utca elején létező *sétány bármelyik fájáról* egy zöld levelet lesznek képesek leszakítani.

* **Krupp adója és vagyona.** Krupp, az esseni ágyukiráy az adókvető bizottság előtt a napokban 21 millió márka évi jövedelmet vallott be. A múlt évi fölbecslések Krupp vagyonának értékét 1,120,780.000 márkában állapították meg. Ez alkalommal megjegyezték, hogy a Krupp gyáraiban 15.000 hivatalnok és 65.000 munkás van alkalmazva.

* **Magyarázat.** A Nagypiacz és Amerika csak abban különböznek egymástól, hogy a mig itt meg sem fogamzik a diófa: Amerikában vadon és dúsan tenyész. A helybeli iparosok, a nagypiaczi 102 fokos farenheit levegő által lehangelva, megtalálták, hogy az amerikai diófák Nagyvárádon *nem lombost hajtának*, hanem tövüknél burjánzik a gurdin, csalán, muhar s laboda. Tessék megnézni!

* **Hol van a kolozsvári Mátyás-szobor.** Károly Ferencz József kir. herceg, Ottó kir. herceg fia a minap Kolozsvárt is meglátogatta. Elutazása előtt meg akarta nézni a Mátyás-szobrot, amelyről már annyit írtak az újságok és annyit beszéltek az emberek. A kis herceg azonban nem nézhette meg ezt a szobrot. Miért nem, arról a kolozsvári Újság ezt a felvilágosítást adja:

Mikor már benn ültek a kocsiban, hogy kihajtassanak a pályaudvarra, a kis hercegnek valami eszébe jutott. Megnézte az óráját, aztán odafordult kamarásához és magyarul mondta:

— Még van időnk. Nézzük meg a Mátyás-szobrot. Párisban láttam a mintáját; gyönyörű monumentum.

— Helyes, — felelte az őrnagy s odaszólt a kocsisnak:

— Menjünk a Mátyás-szoborhoz!

A kocsis megdöbbsent. Mi az ördög, ezek nem tudnak semmiről semmit? No, most kompromittálni kell az egész Kolozsvárt! Ha muszáj, hát legyen. Válaszolt:

— Nem lehessen az kérem!

— Miért nem? — kérdezte az előkelő vendég némi csodálkozással.

— Hát csak azért, mert nincs Mátyás-szobor.

— Aztán, — nem akarván feleletet adni, közbeesapott a lovaknak s a fogat elindult a vonathoz.

* **A bernáthegyi kutyák és a telefon.** Egy francia turista meséli a következő kis kalandot. A francia hegymászó Martignyből indult el azzal a czélzattal, hogy a szentbernáti szorost megjárja. Utközben oly sűrű köd borult a látóhatárra, hogy a turista jobbnak látta nem folytatni az utazást, hanem meghúzódni a közvetlen közelben és bevárni míg a bernáthegyi kutyák egyike életmentő körútjában odatéved és mint megbízható kalauz vezérelni fogja a megrekedt utast tovább. A turista várt, várt, de a várvavárt segítség nem mutatkozott.

Végül is nem maradt más hátra, mint folytatni az utazást, mely, hosszas csatangolás után, minden baj nélkül véget ért. Mikor a francia turista a központi menházba eljutott, megkérdezte a papoktól, hogy miért nem küldözgetik ki ilyenkor a kutyákat. Erre azután azt a sajátságos választ nyerte felvilágosításul, hogy újabban a bernáthegyi kutyák csakis telefonjelzések alapján lépnek funkcióba. A dolog magyarázata ugyanis az, hogy apró kis menedéksátorok kellő mennyiségben vannak elhelyezve a hegyszorosban és a veszélyben levők innen telefonon át hívhatják a segílyt. A megszólaló telefonjelzés azonnal elárulja a központi menházban, hogy melyik bódéból jött a vészjel s erre egy ember és egy bernáthegyi kutya azonnal utnak indítatik. Hogy pedig ezek a jelzések milyen gyakoriak és ennélfogva valóságos mellőzhetővé teszik a bizonytalanban való czirkálást, ezt legjobban a megmentettek évi létszáma bizonyítja. A központi menház évente 4—5000 turistát, közel 6000 zarándokot és czirka 15.000 piemonti munkást fogad be. A telefon itt évente néhány ezer emberre nézve valóságos és igen praktikus mentőkészülék.

* **A törvényezéki palota kijavítása.** A nagyváradi kir. törvényszék alig pár évvel ezelőtt épített palotájának másodemeleti menyezete az elmúlt télen már lekivánczolt. Az esküdtzéki terem karzatának menyezete leomlott s az összes termék menyezete is annyira összeropodott, hogy azonnal kilakoltatták az ezen emeleten levő hivatalokat s a menyezet az összes szobákban azóta gerendákkal van feltámasztva. Az épület kijavítása iránt most már intézkedtek s mivel bebizonyult, hogy nemcsak a felhasznált anyag, de a rendszer is rossz volt, egészen új rendszer szerint javítják ki az épületet. A fagerendák helyett vassinek közé téglá boltozatot készítenek. Természetesen így nem szakad az egész javítási, illetve újra építési költség a vállalkozók nyakába. A javítási munkálatoknak október 15-ig készen kell lenni. Az összes régi anyag leszállítása, eltakarítása, valamint a vakolási munkálatok a vállalatot terhelik, ellenben a vassgerendák között rakott boltozatért 21,000 koronát fizet az állam. Az új rendszer a tűz ellen is biztosabb lesz.

* **Katonák az éjszakában.** Amint nő a kánikulai forróság, úgy nőnek és egyre fárasztóbbak lesznek nap nap után a katonák gyakorlatai is. Az ember, ha nem tudná, okvetlen rájönne, hogy ezt az emberkinzást hűvös szobában ülő aranygalléros méltóságos urak rendezik, akik rég elfelejtették, hogy mi az: a csapattal járni kint a napsütésen, a szurós tarlókon, a darabos göröngyökön és nedves semlyékeken kommandószóra gyakorolni a hasravágódást. Furcsa biz az egy kissé, ha elgondolja, hogy amíg az állatot oltalmazza az ember, addig hajtja, kergeti a felebarátját egész a roskadásig. Most a nappaliakon kívül elkövetkeztek az éjjeli manőverek is. Járják a szegény bakák a messze környéket, hogy a mig mások pihenőre hajtják fejüket, addig ők hajkurászszák nehéz fölszereléssel és fegyverrel az álmodott ellenséget. Mennek az éjszakában, az éj fekete köpenye alatt, hogy ne lássa senki és csöndben vonulnak be a kaszárnya-kapun valamikor pirkadás felé.

* **Az amerikai sztrájk.** New-Yorkból jelentik, hogy a bíróságok a sztrájkolók ellen feltűnő erélylyel járnak el. Így például Connecticut állam legfelsőbb bírósága kimondotta, hogy bojkottálni, a dolgozó munkásokat lebeszélni vagy bántalmazni tilos. Tegnap három sztrájkolót, a kik egy munkást békésen lebeszélni akartak, letartóztatták. A bíróságok más államokban is szigorú döntvényeket hoznak a sztrájkolók ellen. Mindez nyilvánvalóan az aczél trust érdekében történik és néhány független lap el is ítéli a bíróságok eljárását, mely veszélyezteteti a sajtó és szólásszabadságot.

* **Melegraktár.** Nyár közepén, Fiumét látogatja meg a czápa. Szereplése olyan nagyra nő, hogy megtelnek vele a — napi lapok. Ilyen szerepre készül Nagyváradon »egy társaság«, mely a világitást, a gazduramék által mártott gyertyától, a villany világitásig; a közlekedési eszközöket, az Illés próféta szekereitől, a nagyvárad villamos, *bekövetkezendő* koráig; a gyufát, a Vesta tüztől kezdve a gyulhatatlan »E. M. K. E.« s a még gyulhatatlanabb »Unio« gyufáig stb. stb. lenne hivatva — leferrázni. A kormányozható léghajó *sikere* adta az eszmét, hogy a huszadik század első évét új, és *világgraszoló* találmánnyal kell gazdagítani. Mert ha össze szoríthatják és cseppfolyóssá tehetik a levegőt; eltehetik a jeget nyárra, sőt jéggyár létesíthetnek Nagyváradon: miért ne lehetne comprimálni a nyári meleget *télre*? a mikor hectoliterenként árulhatnák azt, *jó házakhoz szállítva*, deczembertől február végéig! 20.000.000 korona névértékű részvényt bocsátának ki. A Közraktár udvarán levő lokomobilokat használnák fel mozgató erőül s mintán a Közraktár jelenleg is *meleggel* van telítve: azt bérelnék ki melegraktárnak. Alapos számítás tettek a tervezők arra is, hogy ha a Pecze és Nagypiacz ammóniák-dús levegője a vállalatot kockáztatná: tiz koronát fizet a vállalat minden métermázsa nyári melegért, melyet a hevülő közönség oda beszállít. Így lesz *jövője* a közraktárnak.

* **Halált okozó tréfa.** Megrendítő szerencsétlenség történt vasárnapéjjel Petrovoszelli községben, hol Weinber József odavaló lakos agyonlőtte Willing A., Weinber J.-nek van egy szép fiatal csikója, amelylyel Weinber mindenféle szokott dicsekedni, a hol csak megfordult. Egy idő óta a községben igen gyakoriak a lólopások s Weinbert figyelmeztették is a jó barátai, hogy vigyázzon a csikóra, mert még majd elfogják lopni. Weinber megfogadta a tanácsot és éjjelenként töltött fegyverrel az udvaron aludt. Vasárnap este Weinber a korcsmában beszélgetett néhány ismerőssel, a kik tréfáltak vele, kérdezvén, hogy meg van-e a csikó és hogy vigyázzon rá, mert az éjjel ismét készülődnek a lótolvajok s lehet, hogy az ő csikójára is rá kerül a sor. Weinber úgy tett, mintha ő is tréfára venné az egész dolgot, mikor azonban hazament, előkészítette töltött fegyverét s azt az ágya mellé támasztva, feködt le az udvaron. Társai, köztük Willing Antal is, — kik a korcsmában maradtak, Weinber távozása után elhatározták, hogy megrétfálják Weinbert és elvezetik a csikót. Három vállalkoztak erre a szerepre, Wéber Miklós, Willing Antal és Wahring József. Ezek éjnek idején bemásztak Weinber udvarába és a csikót ki is vezették. Weinber a lódobogásra felébredt s a mint az embereket meglátta, fegyvert ragadott s rálőtt az előtte elfutó alakokra. A lövés Willing Antalt halálosan találta. A lövés után a többiek rákiáltottak Weinberre, hogy ne lőjjön, mert barátai vannak itt. Weinbert a vizsgáló bizottság megérkezéig őrizet alá vette a csendőrség.

SPORT.

Az idejéi löversenyek. Nagyváradon ez idén nagy sikerűnek ígérkeznek a löversenyek, melyek megtartását a gazdasági egyesület szeptember hó első felére tervezi. A sport kedvelők már is nagy érdeklődéssel várják a nevezéseket. Az idejéi versenyek szintén a Bóné-kuti versenypályán fognak lefolyni.

Igazságszolgáltatás.

Kormos-ügy. Tassy nagyvárad kir. főügyész, aki a dologban Aradon eljár, kihallgatáson volt Plósz Sándor igazságügyminiszternél és vele, meg Bernát államtitkárral hosszan tanácskozott. Az iratokat Hokkes miniszteri titkárnak osztották ki tanulmányozás végett, aki néhány nap múlva fog referálni. A vizsgálóbíró a nyilvánosságra jutott levelek alapján Szelle Józsefné ellen is elrendelendőnek véleményezte a vizsgálatot.

MULATSÁG.

Anna-bálok. A biharmegyei fürdőekben nagy mulatságokra készülnek. E héten tartják meg a szokásos és igen felkapott Anna-bálokat. A *Szent László- és Félia-fürdőben*, ígérkezik legnépesebbnek a mulatság. A *tenkei fürdőben* holnap fogják megtartani, melyre nagyban készül az egész környék intelligenciája, sőt a vállalkozó szellemű fiatalok közül többen szándékoznak ez alkalommal kirándulni a kellemes üdülő helyre. Az előjelekből ítélve, még egyetlen évben sem voltak oly mozgalmasak és szép sikerűek az Anna-bálok, mint aminőknek az idén ígérkeznek. A fürdőbe kiránduló közönséget, ha sokan lesznek, éjjel külön vonat fogja haza szállítani.

Közönség köre.*

Van-e szükség czipőgyárra?

Moskovits Farkas és társa czipőgyárát rég próbálgatja eladni. A mai napon is olvastam több helyi lapból, hogy egy részvénytársaság, a mely szövetkezet név alatt szerepelne, megakarja venni a már félig elhasznált és rongált szer zámat és berendezés, valamint átvénné a már meglevő rendeléket 60000 koronáért, a mely összeget Moskovits és Társa mint részvény tőkét bent hagyja és még jegyez 30000 korona értékű részvényt.

Megfoghatatlan, hogy miért olyan kész annyi pénzt befektetni, mikor kevesebb tőkével is lehetne folytatni az üzemet, nem kellene eladni a gyárat. Vagy talán csak azért kell a gyárat részvénytőkével megalapítani, hogy Moskovits Farkas és Társa meg legyen mentve az esetleges bukástól, vagy hogy a kisiparosokon segítve legyen.

Feltesszük, hogy a részvénytársaság alapító egészen jóhiszeműleg akarnak eljárni, de nem helyesen is. Nem pedig azért, mert Nagyváradon nincs szükség czipőgyárra, van itt elég külföldi raktár, a mivel ugy sem képes az itt működő gyár kiállani a versenyt.

A megjelent cikkek alig egyebek egy jó reklámnál, mert az abban felsorolt ígéretek nem valósíthatók meg. Hogy miért nem, azt a következőkben vagyok bátor elmondani:

Ugyanis Magyarországon nincs elég és megfelelő bőrgyár, minél fogva a kész bőrt külföldről kell ide hozni, még pedig igen magas áron.

Igy nem lehet a külfölddel versenyezni az olcsóság tekintetében. Különbösen a munkabér is jóval magasabb nálunk, mint külföldön, mert a megélhetés is nehezebb. Kérdem tehát, hogy lehet versenyképességre még csak gondolni is?

Azt pedig, hogy a kis iparosok helyzetén való javítás vezetné az alapító urakat, nagyon különösen hangzik, mert jól tudjuk, hogy első sorban mindenkinek maga felé hajlik a keze.

Azonban nézzük meg, milyen uton akarnak a kisiparosokon segíteni? Azt írja a megjelent cikkek írója, hogy folytonos munka által lesz segítve a helyzetén, ugy a kisiparosok, valamint a munkásoknak. Esmének nagyon szép, de ne feledjük, hogy a kérdéses iparág nemjolyan, hogy egysegéd munkás családot tartasson belőle, mint sok más iparágál van, a hol a gyárakra éppen szükség van, míg a czipő gyárra egyáltalában nincs.

A czipész és csizmadia iparát minden segéd kénytelen önállósítani magát, mert az által egy kis kereset forráshoz jut. Mint önálló megdől, eleget tesz a társadalmi követelményeknek azon jó reményben, hogy szorgalma és igyekezete által rendes megélhetésre tesz szert.

Ne törjék az alapító urak a fejüket a czipész és csizmadia ipar fellendítésén, mert nem áll az még oly rossz lábon, mint a hogy a

* E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

megjelent cikkek elődják. Igaz, hogy nagyon gyengül, de annak a közös vámterület az oka, nem pedig az, hogy Nagyváradon nincs czipőgyár, mert arra egyáltalán nincs szükség.

Tessék sürgetni a kormányt, hogy készítsen új ipartörvényt és állítsák fel az önálló vámterületet, s ezáltal gátolják meg a külföldi czipők beözönlését. Ezen uton gyár nélkül is fel fog lendülni a czipész-ipar.

Arra is rátér a cikk, hogy milyen sok pénzt kivisznek külföldi lábbelikért, a mit ezután is megtesznek a közös vámterület fenntartásáig és addig, a míg az ipartörvény a kontárokat teljesen el nem tiltja a czipész-ipartól, a többek között Moskovits F. és társa urakat is, a kik előbb bórkereskedők voltak és éltek azoktól, a kiktől ma elakarják venni még az egyéni jogot is.

Nagyvárad, 1901. július 23.

Nagy Lajos,
czipész.

REGÉNY-CSARNOK.

A SANDASZEMÜ.

Írta: Lucien Biart.

Franziából: K—ő.

27.

Egy negyedóra múlva don Estevan és Alvarez együtt lovagoltak a hegyi uton hazafelé.

— Hogyan adjuk a hirt tudtára a leánynak? kiáltott az ültetvényes.

— Micaela nem szerette Bernandot. Megsiratja egy napig, mint Valerianot, azután majd csak megvigasztalódik Isten segítségével.

VI.

Három hónap telt már el Bernardo tragikus halála óta; de atyjának kijelentése elterjedt az indiánok közt és tiz mérföldnyi körletben mindenki tudta, hogy Micaelaának gonosz szemei vannak. Az anyák féltették tőle gyermekeiket s a lovagok, kik a városba jöveleikor körülrajongták, félték is szerelmétől, de vágytak is rá. Alvarez igyekezett ugyan ezt az ostoba balhiedelmet szétoszlatni, de csak növelte azt még don Estevan szemeiben is, a ki balgaságnak tartotta Alvarez hitetlenségét. A fiatal leány tudta nélkül ugy szerepelt, mint valamely sötét hatalom önkénytelen eszköze.

Az ültetvényes vig kedélye oltint. A két áldozat kegyetlen halála, kiket pedig annyira kedvelt, füstbe ment tervei, leányának jövője, ki már tizenkilencedik évében járt s egy démon visszatartotta a házasságtól — nagyon mélyen érintették. Sokat áldozott jótékony cselekedésekre s miséket is gyakran mondatott. Lassanként azonban megnyugodott, vidámsága visszatért s türelemmel várta a pillanatot, melyben majd egy új kérő jelentkezik.

Alvarez, a ki sokkal mérsékeltőbb és kevésbé babonás volt, szintén megváltozott. Régebben hideg és magába vonuló volt, most jókedvű lett és beszédes s igyekezett elűzni barátja szomorúságát.

— Ok nélkül gyöttröd magadat, isméteite szüntelenül; egyszerűen a véletlen kegyetlen játéka ütötte el Micaela két vőlegényét.

— Ugyanazon véletlen esemény nem ismétlődik háromszor. Te nem számítod Tlaolit, kit munkásaim közül Micaela legjobban szeretett.

— Ez mit sem bizonyít, hiszen Bernardo és Valeriano iránt tápiált érzelmei alig érték el a barátságot.

— Pogány vagy talán s kétségbe vonod az ördög hatalmát?

— Isten óvjon ilyen tévedéstől, de a három elveszett ember közül csak egyet szeretett Micaela.

— Emlékszel, mikor Antonio kis leányát keresztviz alá tartotta, az egy hét múlva meghalt?

— Annak éppen tiz esztendeje; de meg Tlaoli legidősebb fiának is ő volt a keresztanyja.

— Szegény gyermek! Szenteltettem neki egy skapulárét s magam akasztottam a nyakába, de mind hiába, előbb utóbb meghal az is.

Alvarez hiába vitakozott; végre egyszer a plebánosnak sikerült az ültetvényest megnyugtattania. Különös azonban, hogy a mint visszavért don Estevan vidámsága, ugyanolyan mértékben súlydát vissza Alvarez régimogorva természetébe.

Micaela nem tudta ugyan, hogy öt gonosz szeműnek tartják, mégis a két ember váratlan halála annyira lesújtotta, hogy mint atyja ő is a vallásban keresett vigasztalást s már arra is gondolt, hogy zárdába vonul, de sajnálta itt hagyni atyját és keresztatyját. Fájdalmát elrejtendő magába vonult s ha a szomorú gondolatok nagyon erőt vettek rajta, lóra ült és bejárta a vidéket. Gyakran lehevert egy árnys alá és ott zokogott ok nélkül, majd megórakig elbolyongott az erdőben egyedül.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Országgyűlés Bánffy árulása miatt.

Budapest, július 23. (Saját tud. táv.) A Magyarország ma esti számában írja, hogy ellenzéki körökben mozgalom indult meg az iránt, hogy a képviselőházat mielőbb összehívják. Elkerülhetetlennek tartják ezt a »Neu Freie Presse« *Bánffy* Dezső báróról tett szenzációs leleplezése miatt.

A privigyei választás.

Privigye, július 23. A mai képviselő választás nagyon mozgalmasnak ígérkezik. A pártok reggel 8 órakor vonultak föl a választási helyre zászlókkal és zenével. A képviselők közül itt vannak Szmialovszky Valér, Szabó István és Kubina János. A katonaság a választóhelyiségeket kordonnal vette körül.

Privigye, június 23. A választások este 5 órakor a következőképpen állottak:

Markó szabadelvű párti 653,
Ernszt néppárti — — 701.

Az elnök 5 órakor a választást fel-függesztette és a pótszavazás határidejét fél 7 órára tűzte ki.

Privigye, július 23. (Saj. tud. táv. este 9 órakor) *Ernst néppárti képviselőt 710 szóval, Markó szabadelvű párti jelölt 662 szavazata ellen képviselővé megválasztották.*

Frigyes kir. herceg utazása.

Bécs, július 23. (Saját tud. távirata.) Frigyes kir. herceg tegnap este nejével Féltonyrból ideérkezett.

Az amerikai hőség.

New-York, július 23. A nyugati államokból érkező táviratok szerint ma megint nagy forróság és szárazság volt. A tengeri-terülő államokban a viszonyok válságosak. Több városból sok megbetegedést jelentenek a hőség következtében. Chicagóban nyolcz, Missouriban és Kansásban tizenhárom haláleset és negyven megbetegedés fordult elő napszúrás következtében az utolsó 36 óra alatt. Más vidékekről is sok ilyen megbetegedést és halálesetet jelentenek. A hőmérő 109 Fahrenheit-fokot mutatott. Legnagyobb a hőség Decaturban (Illinois államban.)

A belga király automobilon.

Gastein, jul. 23. A belga király ma automobilon át a Herrenchiemseehez ment, a honnan még ma visszatér. (M. T. I.)

Tresics elítélése.

Zágráb, július 23. Tresics szerkesztőt a bíróság bűnösnek mondta ki házassági ígéret által elkövetett meggyalázás miatt és két havi börtönre ítélte.

Krügerné temetése.

London, július 23. A Reuter-ügynökség jelenti, hogy Krüger elnök feleségét 21-én délután temették el Pretóriában.

Rablógyilkosság.

Fiume, július 23. (Saj. tud. távirata.) Ma hajnalban két órakor Kostics Duse korcsmáros lakására két bekormozott alak betört, meggyilkolták és kirabolták. A tettesek elmenekültek, a rendőrség a nyomukban van.

Az orleansi herceget megoperálták.

Páris, jul. 23. A Gaulois jelentése szerint a chartresi herceg táviratot kapott Szajgunból, a mely azt mondja, hogy Henrik orleansi herceget májdaganat miatt megoperálták. A műtét eredményéről az orvosok csak három nap múlva mondhatnak véleményt. (M. T. I.)

K i n a.

Washington, jul. 22. Reckhill pekingsi amerikai követ a következőket táviratozza: A Kina részéről fizetendő kártérítés tervezetét most már végleg lefogadták. A kibocsátandó címletek törlesztése 1902-ben kezdődik és 1940-ig az egész tőke kamatostól ki lesz fizetve. Azt hiszik, hogy Kina 23 milliót elő fog teremteni évenként és ezzel megfizeti a kamatokat és törleszti a tőkét. (M. T. I.)

KOZGAZDASÁG.

A nagyváradi szőlőtermés.

A nagyváradi szőlőhegyen tavaly lett volna először nagyobb termés, azonban a korai fagy teljesen tönkre tette a már kihajtott tőkét. Annál nagyobb és szebb termésre lehet az idén kilátás.

Az időjárás ez ideig igen kedvező volt, csupán az utóbbi nagy hőség szorította meg kissé a fejlődésben levő szőlőszemeket. A jég-eső is csak jelentéktelen kárt okozott helyenként, mely átlag alig jöhet számításba.

A termés maga felette szép reményekre jogosít. A tőkék telve vannak fűrtökkel. A fű-

tők nagyok és tömve vannak szemekkel. Helyenkint olyan termés mutatkozik, mely holdankint *negyven* hektoliter mustot is kiad.

Hogy a termés minősége milyen lesz, az főként az ezutáni időjárástól függ. Hogy első minőségű nem lesz, az valószínű, mert a fűrtök túltömöttsége nagyban korlátozza a teljes kifejlődést. A gazdák egyébként nagy gyönyörűséggel szemlélhetik az idén szőlőjüket s ha valami csapás még közbe nem jön, a szüret bizonyára megvalósítja reményüket.

A korai fajok már a jövő hónapban érnei fognak s ekkor a későbbi fajok minőségét is alaposan meglehet állapítani.

Kelch Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, július 23.	
Buza októberre	8.10
Buza áprilisra	—
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.88
Zab apr.	6.36
Káposzta, repeze, aug.	—

Értéktőzsde.

Budapest, július 23.	
Osztrák hitel	664 75
Magyar hitel	668 —
Allamvasut	655 —
Rimamurányi	446 50
Magyar jelzálog	447 25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. július 23-án.

Magyar aranyjárdék 4%	118 35
Magyar koronajárdék	92 85
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	120 25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100 —
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	118 50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	92 50
Italmérési jog megváltási kötvény	100 —
Horvát-szlavónföldtehermentesítési kötvény	93 50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	173 —
Tiszszabályozás s zezedi sorsjegyek kölcsön	143 —
Osztrák járadék papírban	98 95
Osztrák járadék ezüstben	98 80
Osztrák járadék aranyban	118 —
Osztrák korona járadék	95 75
Osztrák államsorsjegyek	139 50
Osztrák magyar bank részvény	16 40
Magyar hitelbank részvény	637 —
Osztrák hitelintézet részvény	63 9 —
Párisi vista	95 20
20 frankos arany (Napoleon d'or)	19 04
Németbirodalmi márka	117 47
London vista	239 60
20 márkás arany	25 50

A szerkesztő: f. 1150

Dr. VUCSKICS GYULA.

Van szerencsénk a n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett cikkek árait mélyen leszállítottuk és

teljesen kiárusítjuk

u. m. Szines selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyűk, gyermek- és fiu tricó ing, nadrág, netz ingek. Tenis flanel és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény cikkek.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fűzőket

minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel

Kunz József és társa cég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

A „TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkeszi hivatalok számára egyházhathóságilag jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak } anyakönyve, diósgyőri
Egybekeltek } papíron.
Meholtak }
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegysek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők a Szent Vincze Intézet kiadásában megjelent b. e. NOGALL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

- Krisztus követése.* 80 fillér, 8, 12, 16 korona.
Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.
Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.
B. Skupuli Lőrincz Lelki Harcza. 2 korona.
Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.
Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.
Az Urangyala, füzve 2 kor.
Liliomszálak, füzve 3 kor.
Csarnok, 3 korona.
Szent Halmok, 3 korona.
Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:
Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László nyomda részvénytársaság

elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legújabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hírlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok, körlevelek, falragaszok, hirdetések, részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek, pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok, meghívók, szinlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok, névjegyek, tánczrendek, palackfeliratok, sorsjegyek, gyászjelentések, levélpapírok és borítékok, valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkeszi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.	12. Bevételi } számadás-ívek.
2. Megtértek jegyzéke.	13. Kiadási }
3. Hitehagyottak jegyzéke.	14. Adósok jegyzéke.
4. Elvált házasságok jegyzéke.	15. Kereszteltek }
5. Szertartás szerinti vagy házasságok jegyzéke.	16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.	17. Meholtak }
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.	18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.	19. Iskolai jelentés.
9. Kereszteltek } anyakönyve, diósgyőri	20. Jelentés a templompénztár számadásairól.
10. Egybekeltek } papíron.	21. Kereszteltek }
11. Meholtak }	22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.
	23. Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.